

УДК 343.01

DOI <https://doi.org/10.32837/chern.v0i1.329>

К. П. Задоя
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінально-правової політики
та кримінального права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
orcid.org/0000-0003-2362-7116

ПРОБЛЕМИ ОБҐРУНТОВАНОСТІ РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЩОДО ВИЗНАННЯ НЕКОНСТИТУЦІЙНОЮ СТАТТІ 366-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

У 2020 році Конституційний Суд України ухвалив Рішення № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 року. Цим Рішенням Конституційний Суд України визнав неконституційною статтю 366-1 Кримінального кодексу України, яка передбачала кримінальну відповідальність за недостовірне декларування/умисне неподання декларації особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Свій висновок Конституційний Суд України побудував на основоположному принципі верховенства права (стаття 8 Конституції України). Зокрема, Конституційний Суд України констатував, що стаття 366-1 Кримінального кодексу України суперечить таким компонентам верховенства права, як принцип правової визначеності, принципи справедливості та пропорційності, а також суперечить принципу верховенства права як такому. На жаль, усі ці аргументи не виглядають переконливими. По-перше, Конституційний Суд України не пояснив, у чому полягає невизначеність статті 366-1 Кримінального кодексу України. Натомість Суд обмежився декларативним твердженням про невизначеність цього законодавчого положення. По-друге, Конституційний Суд України обґрунтував свій висновок про невідповідність статті 366-1 Кримінального кодексу України принципами справедливості та пропорційності на своїй попередній практиці, яка, однак, не має значення у цій справі. Ця практика стосується призначення покарань, а не криміналізації поведінки. По-третє, Конституційний Суд України надав конституційний статус низці критеріїв криміналізації, які широко визнані доктриною, а суспільна небезпека визнається навіть кримінальним законодавством, однак конституційна генеза цих критеріїв є вкрай неясною. Таким чином, Рішення № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 року виглядає вкрай непереконливим, і до того ж є вкрай поганим прикладом для подальшої оцінки положень кримінального законодавства щодо конституційності.

Ключові слова: принцип верховенства права, принцип юридичної визначеності, принцип пропорційності, неконституційність, декларування недостовірної інформації.

Zadoia K. P. PROBLEMS OF JUSTIFICATION OF THE DECISION OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE TO DECLARE ARTICLE 366-1 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE UNCONSTITUTIONAL

In 2020 the Constitutional Court of Ukraine adopted decision no. 13-r/2020 of 27 October 2020. By this decision, the Constitutional Court of Ukraine invalidated as unconstitutional Article 366-1 of the Criminal Code of Ukraine, which provides for criminal liability for submitting false declarations / failure to submit a declaration by public officials. The Constitutional Court of Ukraine based its conclusion on the fundamental principle of the rule of law (article 8 of the Constitution of Ukraine). In particular, Constitutional Court of Ukraine stated that Article 366-1 of the Criminal Code of Ukraine contradicted such components of the rule of law as principle of legal certainty, principles of justice and proportionality and also contradicted the principle of the rule of law as such. Unfortunately, all these arguments do not seem convincing. Firstly, the Constitutional Court of Ukraine did not explain what the uncertainty of the Article 366-1 of the Criminal Code of Ukraine was. Instead, the Court limited itself to a declarative statement about the uncertainty of this legislative provision. Secondly, the Constitutional Court of Ukraine based its conclusion that Article 366-1 of the Criminal Code of Ukraine was inconsistent with the principles of justice and proportionality on its previous case law, which, however, was not relevant in the present case. This practice concerning sentencing and not criminalization of behaviour. Thirdly, the Constitutional Court of Ukraine has given constitutional status to a number of criteria for criminalization, which are widely recognized by doctrine, and social dangerousness is recognized even by criminal legislation, however, the constitutional genesis of these criteria is extremely unclear. As follows, decision no. 13-r/2020 of 27 October 2020 looks extremely unconvincing, and moreover, it is an awful example to follow in order to further assess the provisions of criminal law on constitutionality.

Key words: principle of rule of law, principle of legal certainty, principle of proportionality, unconstitutionality, submitting false declarations

Вступ. Останні роки відзначалися неабиякою активністю Конституційного Суду України (далі – КСУ) в питанні перевірки положень Кримінального кодексу України (далі – КК) на предмет відповідності Конституції України. Чи не найбільш резонансним актом КСУ, яким він визнав положення КК неконституційним, стало Рішення у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конститу-

ції України (конституційності) окремих положень Закону України “Про запобігання корупції”, Кримінального кодексу України від 27.10.2020 року № 13-р/2020, яким було визнано неконституційною статтю 366-1 КК, що забороняла (а) подання суб’єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України

“Про запобігання корупції”, та (б) умисне неподання суб’єктом декларування зазначеної декларації. Рішення № 13-р/2020 на певний час створило серйозний пролом в системі заходів протидії корупції та породило так звану конституційну кризу, одержало вкрай негативні оцінки від іноземних держав та міжнародних організацій (зокрема, Ради Європи), перед якими Україна брала зобов’язання щодо посилення протидії корупції, та спричинило так звану конституційну кризу (політичне протистояння між КСУ та іншими органами державної влади), наслідки якої відчуваються й досі.

Рішення № 13-р/2020 може розглядатися в різних площинах: (а) вплив, який воно справило на функціонування антикорупційної інфраструктури в Україні; (б) правові наслідки Рішення для конкретних кримінальних проваджень; (в) відповідність висловленим у Рішенні позиціям новел кримінального законодавства (статті 366-2, 366-3 КК), які покликані стати заміною визнаній неконституційною, а згодом і виключеній з тексту КК, статті 366-1. Натомість цю публікацію буде присвячено аргументам та підходам, які КСУ поклав в основу Рішення № 13-р/2020. Тим паче, що в доктрині кримінального права Рішення № 13-р/2020 одержало різні – і доволі нейтральні [1, 2], і досить критичні [3, 4] – оцінки.

Загальна характеристика позиції КСУ щодо неконституційності статті 366-1 КК. Як можна зрозуміти з тексту мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ визнав статтю 366-1 КК такою, що суперечить лише одному конституційному положенню, а саме – ч. 1 ст. 8 Основного Закону, згідно з якою в Україні визнається і діє принцип верховенства права. При цьому, однак, у різних фрагментах мотивувальної частини Рішення КСУ констатував невідповідність статті 366-1 КК різним складовим принципам верховенства права. По-перше, в абз. 13 п. 17 наголошується на тому, що згадане положення кримінального закону не відповідає таким складовим принципам верховенства права як юридична визначеність та передбачуваність закону. По-друге, в абз. 1 п. 18 мотивувальної частини йдеться вже про те, що стаття 366-1 КК не узгоджується з такими складовими принципам верховенства права як принципи справедливості та пропорційності. Крім того, в абз. 7 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ констатує, що стаття 366-1 КК порушує принцип верховенства права так би мовити взагалі (принаймні у цьому абзаці, на відміну від двох попередніх випадків, не підкреслюється, що порушено якийсь із аспектів принципу верховенства права), оскільки згадана стаття не відповідає критеріям криміналізації, які КСУ окреслив абзацом вище. Розглянемо позиції КСУ щодо невідповідності статті 366-1 КК одна за одною.

Невідповідність вимогам юридичної визначеності та передбачуваності закону. Буквально з абз. 13 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 випливає, що КСУ розрізняє юридичну визначеність закону та його передбачуваність як окремі складові принципи верховенства права, хоча менш ніж двома роками раніше в Рішенні у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 368-2 Кримінального кодексу України від 26.02.2019 року № 1-р/2019 КСУ оперував категорією “передбачуваність закону”, розкриваючи зміст категорії “юридична визначеність (визначеність закону)” (див., зокрема, п. 3 мотивувальної частини Рішення № 1-р/2019). Якщо в період між постановленням рішень № 1-р/2019 та № 13-р/2020 КСУ дійсно переглянув співвідношення між двома вказаними вище категоріями, то з другого із цих рішень вкрай не очевидно, чим же юридична визначеність різниться від передбачуваності закону. Проте із загального контексту п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 випливає, що розрізнення юридичної визначеності та передбачуваності закону не ґрунтується на який-небудь глибинній правовій ідеї, а насправді має в інтерпретації КСУ характер юридичною тавтологією. Тож, надалі, будемо виходити з того, що КСУ в абз. 13 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 констатував невідповідність статті 366-1 КК лише вимозі юридичної визначеності. У цьому ж абзаці КСУ навів і доводи на користь такого висновку: “Дослідивши склад злочину, передбаченого статтею 366-1 КК України, Конституційний Суд України дійшов висновку, що використання юридичних конструкцій, у яких відсутній чіткий перелік законів, унеможливорює однозначне визначення кола суб’єктів злочину, а відсилочні норми унеможливають встановлення кола їх адресатів. Як наслідок, до відповідальності за умисне неподання декларації може бути притягнуто осіб, які не можуть бути учасниками праввідносин з декларування, а тому свідомо не виконали такого обов’язку”. Як можна зрозуміти, КСУ угледів несумісність статті 366-1 КК з вимогою юридичної визначеності, оскільки з неї нібито було незрозуміле коло адресатів передбаченої цим положенням норми-заборони, а причиною такого стану речей була “відсутність чіткого переліку законів”. Така аргументація тези про невідповідність статті 366-1 КК вимозі юридичної визначеності виглядає вкрай дивною. У диспозиції цього положення чітко зазначалося, що заборона подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України “Про запобігання корупції”, або умисного неподання зазначеної декларації

поширюється на *суб'єкта декларування*, а в примітці статті 366-1 КК спеціально пояснювалося, що суб'єктами декларування є особи, які відповідно до частин першої та другої статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Таким чином, всупереч сказаному КСУ в абз. 13 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 у статті 366-1 КК *prima facie* коло адресатів норми-заборони визначалося вичерпно за допомогою відсилання до конкретних положень конкретного законодавчого акту, що визначає засади регулювання тієї сфери антикорупційної діяльності держави, яку була покликана підкріплювати зі свого боку стаття 366-1 КК. Принаймні КСУ не навів жодного конкретного аргументу на користь того, чому відсилання до положень Закону України "Про запобігання корупції" не відповідає критерію "*чіткого переліку законів*", яким він же сам і керувався, чи яким чином таке відсилання дозволяє визнавати відповідальними за недостовірне декларування чи умисне недекларування осіб, не зазначених у примітці статті 366-1 КК. Отже, КСУ просто задекларував певні конституційні "вади" статті 366-1 КК, хоча навіть буквальный зміст цього положення не свідчить про них.

Загалом підхід КСУ до визнання статті 366-1 КК такою, що не відповідає вимозі юридичної визначеності, викликає занепокоєння, якщо КСУ й надалі буде спиратися на на нього.

По-перше, виглядає методологічно неправильним те, як у Рішенні № 13-р/2020 КСУ підійшов до перевірки положення кримінального закону на відповідність вимозі юридичної визначеності. Замість того, щоб проаналізувати всі можливі інтерпретації положення кримінального закону (стаття 366-1 КК) та переконатися, що жодне з них не відповідає вимозі юридичної визначеності, КСУ просто задекларував те, що положенню, яке оспорювалося, були притаманні певні "вади", які хоча й нібито і свідчили на користь невизначеності згаданого положення, однак були вкрай неочевидними. Такий стиль аргументації відкриває можливість для довільного визнання КСУ "невизначеними" будь-яких положень кримінального законодавства. Тож, не дивно, що в своєму Спільному терміновому висновку Венеційська комісія та Генеральний директорат з прав людини та верховенства права Ради Європи (CDL-AD(2020)038), даючи власну оцінку Рішенню № 13-р/2020, дорікнули КСУ невизначеністю його власних правових позицій: "Венеційська комісія передусім змушена із жалем констатувати, що в Рішенні № 13-р/2020 КСУ також відсутня ясність: КСУ не зміг визначити, які конкретні частини статті 366-1 він вважав недостатньо зрозумілими" [5, с. 9].

По-друге, у більш широкій перспективі так само проблемною виглядає теза КСУ стосовно несумісності з вимогою юридичної визначеності "*використання юридичних конструкцій, у яких відсутній чіткий перелік законів*". Послідовне впровадження цієї тези в життя вимагає не просто докорінного переосмислення усталених в українському кримінальному законодавстві підходів щодо так званих *бланкетних диспозицій кримінального закону*, а впровадження замість них таких техніко-юридичних прийомів, які, з одного боку, ризикують зробити кримінальний закон невинновданом розлогим, а з іншого боку – породжують небезпеку виникнення численних "прогалин" у криміналізації за відсутності гармонізованих змін до кримінального та іншого законодавства. Наприклад, з огляду на критерій "відсутності чіткого переліку законів" у ч. 1 ст. 271 КК бланкетне формулювання "порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці", вочевидь, має бути замінене відсиланням до всіх чинних нині законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці із конкретним зазначенням кожного із них.

Невідповідність принципам справедливості та пропорційності. В абз. 4 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ цитує свою попередню позицію, згідно з якою: "Окремим виявом справедливості є питання відповідності покарання вчиненому злочину; категорія справедливості передбачає, що покарання за злочин повинно бути домірним злочину... [П]окарання має перебувати у справедливому співвідношенні із тяжкістю та обставинами скоєного і особою винного" (абз. 5 підп. 4.1. п. 4 мотивувальної частини Рішення у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України від 02.11.2004 року № 1-рп/2004). І, як можна зрозуміти, спираючись саме на цю свою позицію, КСУ дійшов висновку, що стаття 366-1 КК суперечить *принципу справедливості* як складовій принципу верховенства права. Залишаючи за дужками те, наскільки виправдано КСУ оперував категорією "справедливість" в Рішенні № 1-рп/2004, відмічу, що висловлені в цьому Рішенні позиції, стосуються геть іншого аспекту (іншої площини) кримінального права, ніж та, що стала предметом оцінки з боку КСУ в Рішенні № 13-р/2020. Зокрема, в Рішенні № 1-рп/2004 КСУ висловився з приводу того, які вимоги висуває стаття 8 Конституції України, а саме - принцип справедливості, до *призначення покарання*. Оскільки призначення покарання можливе лише після визнання особи винною у вчиненні кримінального правопорушення (засудження), яке, своєю чергою, неможливе без криміналізації певного типу поведінки

парламентом, це означає, що висловлені в Рішенні № 1-рп/2004 позиції релевантні лише тоді, коли перед призначенням покарання криміналізація певного типу поведінки парламентом та засудження особи судом відбулися з дотриманням конституційних вимог. У Рішенні № 13-р/2020 КСУ давав конституційну оцінку положенню кримінального закону як такому, тобто оцінював конституційність *криміналізації певного типу поведінки* (недостовірного декларування чи умисного недекларування) *парламентом*. Отже, позиції висловлені КСУ раніше в Рішенні № 1-рп/2004 не є належним критерієм для перевірки на конституційність кримінально-правової заборони. На жаль, жодних інших конкретних суджень з приводу невідповідності статті 366-1 КК принципу справедливості як складовій принципу верховенства права Рішення № 13-р/2020 не містить.

Так само непереконливими виглядають й розмірковування КСУ стосовно невідповідності статті 366-1 КК *принципу пропорційності*. В абз. 5 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ процитував свою власну позицію щодо значення принципу пропорційності при обмеженні державою реалізації конституційних прав та свобод: “[О]бмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод не можуть бути свавільними та несправедливими, вони мають встановлюватися виключно Конституцією і законами України, переслідувати легітимну мету, бути обумовленими суспільною необхідністю досягнення цієї мети, пропорційними та обґрунтованими, у разі обмеження конституційного права або свободи законодавець зобов’язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть можливість оптимально досягти легітимної мети з мінімальним втручанням у реалізацію цього права або свободи і не порушувати сутнісний зміст такого права” (абз. 3 підп. 2.1 п. 2 мотивувальної частини Рішення у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України “Про психіатричну допомогу” від 01.06.2016 року № 2-рп/2016). Більш ніж очевидно, що ця правова позиція стосується пропорційності між легітимною метою, яку переслідує обмеження конституційного права чи свободи, та власне обмеженням конституційного права чи свободи. Надалі в абз. 14 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ констатує, що стаття 366-1 КК суперечить принципу пропорційності: “Негативні наслідки, яких зазнає особа, притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів, передбачених статтею 366-1 КК України, непропорційні шкоді, яка настала або могла настати у разі вчинення відповідних діянь”. Це судження КСУ вкрай неодно-

значне як саме по собі, так і в контексті його попередньої позиції щодо принципу пропорційності. По-перше, складно зрозуміти, яким чином зазначене вище судження взагалі пов’язане з конституційною площиною, в якій власне й має діяти КСУ. В абз. 14 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 йдеться про абстрактні *“негативні наслідки, яких зазнає особа”*. Залишається лише здогадуватися, чи має КСУ на увазі під цим терміном наслідки для конституційних прав особи, чи він вживає цей термін у більш широкому розумінні. Якщо вірним є друге припущення, тоді не зрозуміло, яке значення це має для перевірки закону на конституційність. По-друге, якщо навіть виходити з того, що під “негативними наслідками” КСУ має на увазі виключно наслідки для конституційних прав особи, то все одно складно зрозуміти про пропорційність чого та про пропорційність чому веде мову КСУ. З огляду на те, як у правовій системі України розуміється поняття *“притягнення до кримінальної відповідальності”* (див. п. 1.2. резолютивної частини Рішення КСУ у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) від 27.10.1999 року № 9-рп/99 та п. 14 ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України), виявляється, що в абз. 14 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ ідеться про обмеження конституційних прав особи, якій лише повідомлено про підозру про вчинення кримінального правопорушення. У такому випадку не зрозуміло, як пропорційність чи непропорційність таких обмежень взагалі пов’язані з розглядом питання про пропорційність чи непропорційність кримінально-правової заборони як такої. Зрештою, залишається лише здогадуватися про те, який конкретний перелік обмежених конституційних прав особи прихований, на думку КСУ, під обтічним формулюванням *“негативні наслідки”*: право на справедливий суд, право на фізичну свободу та особисту недоторканність тощо?! По-третє, й, можливо, найголовніше, в абз. 14 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ взагалі веде мову про пропорційність у геть іншому розумінні, ніж в процитованому вище абз. 3 підп. 2.1 п. 2 мотивувальної частини Рішення № 2-рп/2016. Якщо в останньому випадку йшлося про пропорційність обмежень конституційних прав і свобод легітимній меті, яку переслідує їх обмеження, то в Рішенні № 13-р/2020 вже ідеться про *пропорційність між “негативними наслідками для особи”* (ймовірно, обмеженнями конституційних прав і свобод) та *шкодою, яке завдало чи могло завдати діяння*, за яке особу “притягнуто до кримінальної відповідальності”. Видається, що таке розуміння принципу пропорційності знач-

но ближче до позицій КСУ щодо того, як виявляється в площині кримінального права принцип справедливості (див. вище витяги з Рішення № 1-рп/2004), ніж до того, як пропорційність розуміється в Рішенні № 2-рп/2016.

Таким чином, слід констатувати виняткову суперечливість та непослідовність позицій КСУ щодо невідповідності статті 366-1 КК таким складовим принципам верховенства права як принципи справедливості та пропорційності.

Невідповідність принципу верховенства права взагалі. Як зазначалося вище, у Рішенні № 13-р/2020 КСУ визнав статтю 366-1 КК невідповідною принципу верховенства права ще й тому, що вона нібито не узгоджується з критеріями криміналізації поведінки, які прямо перерахував КСУ: “[З]начна (суттєва) суспільна небезпека діяння; поширення аналогічних діянь у суспільстві; неефективність інших галузевих правових засобів впливу на зазначені діяння; неможливість успішної боротьби з діянням менш репресивними методами”. Цей аспект Рішення № 13-р/2020 викликає найбільше занепокоєння з огляду на далекосяжний вплив, який він може справити на кримінальне право України. Проблема полягає в тому, що КСУ жодним чином не пояснив, чому перераховані ним критерії криміналізації мають конституційний статус та ще й впливають безпосередньо з принципу верховенства права. Сам перелік критеріїв криміналізації, на які послався КСУ, явно не можна вважати новаторським. Усі ці критерії були предметом тривалих доктринальних дискусій щонайменше з радянської доби, а суспільна небезпечність навіть одержала позитивне закріплення в чинному кримінальному законодавстві (ч. 1 ст. 11 КК). Однак ані перше, ані друге не означає, що усі перераховані КСУ критерії криміналізації чи хоча б один із них мають статус *конституційної вимоги, адресованої парламенту*. До того ж виглядає абсурдним те, що КСУ “втиснув” в Основний Закон навіть ті критерії криміналізації, які завідомо не можуть мати *абсолютного* характеру. Зокрема, в абз. 6 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020 КСУ назвав одним із “конституційних” критеріїв криміналізації поведінки “поширення аналогічних діянь у суспільстві”, а в наступному абзаці підкреслив, що акт криміналізації поведінки парламентом має відповідати всім перерахованим в абз. 6 критеріям. Поширеність поведінки, дійсно, часто згадується у доктрині кримінального права як критерій криміналізації поведінки. Однак попри це позитивне кримінальне право з різних причин, наприклад, з огляду на виконання міжнародно-правових зобов’язань, містить значне число заборон поведінки, що не має поширення на території України (наприклад, екоцид чи застосування зброї масового знищення). Якщо слідувати підхо-

дам, висловленим КСУ в абз. 6 та 7 п. 17 мотивувальної частини Рішення № 13-р/2020, усі такі заборони виявляться неконституційними.

Найгірше, однак, полягає у тому, що Венеційська комісія та Генеральний директорат з прав людини та верховенства права Ради Європи праві у тому, коли стверджують, що КСУ припустився грубого втручання у повноваження парламенту (Верховної Ради України) щодо визначення діянь злочинами та відповідальності за них (стаття 92 Конституції України) [5, с. 9]. Саме реалізація цього повноваження, очевидно, і передбачає вироблення (а можливо й ухилення від вироблення) парламентом на субконституційному рівні певних критеріїв, згідно з якими криміналізується окремі типи людської поведінки. КСУ ж, зі свого боку, повинен слідкувати за тим, щоб конкретний акт криміналізації поведінки (конкретний кримінальний закон) не порушував конституційні положення, найперше положення про конституційні права і свободи. Вироблення цілісної конституційної “програми” криміналізації поведінки явно не належить до конституційних повноважень КСУ. Таким чином, хоча А.А. Вознюк правий у тому, що КСУ не навів жодного аргументу на користь того, що криміналізований у статті 366-1 КК тип поведінки не є суспільно небезпечним [5, с. 21-24], однак критика Рішення № 13-р/2020 у цьому аспекті має бути ще радикальнішою – суспільна небезпечність взагалі не повинна була бути критерієм оцінки статті 366-1 КК на конституційність.

Висновки. Критична оцінка аргументів щодо неконституційності статті 366-1 КК, викладених у Рішенні № 13-р/2020, на жаль, дає підстави для висновку про їх непереконливість. Визнаючи статтю 366-1 КК неконституційною, КСУ або підміняв декларативними твердженнями розгляд питання по суті (див. вище щодо невідповідності статті 366-1 КК принципу юридичної визначеності), або посилався на свої попередні позиції, які, однак, нерелевантні у даній справі (див. вище щодо невідповідності статті 366-1 КК принципам справедливості та пропорційності), або ж спирався на нові позиції, конституційна генеза яких виглядає вкрай непереконливою (див. вище щодо невідповідності статті 366-1 КК принципу верховенства права взагалі). З огляду на це Рішення № 13-р/2020 є вкрай поганим прикладом конституційної перевірки положень кримінального законодавства.

Література

1. Агеєнко А. Про обґрунтованість криміналізації декларування недостовірної інформації. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С. 170-174.
2. Міськів Д.М. Відповідальність за декларування недостовірної інформації у кримінальному праві України: дис... д-ра філософії : 081 Право / Львівський

державний університет внутрішніх справ. Львів, 2021. 291 с.

3. Резнік О.М., Бондаренко О.С. Визнання норми про декларування недостовірної інформації неконституційною як прояв дискредитації антикорупційної реформи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 330-333. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2020/85.pdf (дата звернення 25.01.2021 року).

4. Вознюк А.А. Визнання статті 366-1 Кримінального кодексу України неконституційною: концептуальні вади прийнятого рішення. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 4(117). С. 20-31.

5. Спільний терміновий висновок Венеційської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи “Щодо законодавчої ситуації навколо антикорупційних механізмів після прийняття рішення по 13-р/2020 Конституційного Суду України” (CDL-AD(2020)038), затверджений Венеційською комісією 11 грудня 2020 року на 125-му пленарному онлайн-засіданні (11–12 грудня 2020 року) URL: [https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/Urgent%20joint%20opinion%20of%20VC%20on%20the%20legislative%20situation\(uk\).pdf](https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/Urgent%20joint%20opinion%20of%20VC%20on%20the%20legislative%20situation(uk).pdf) (дата звернення 25.01.2021 року).